

**UCHWAŁA NR XXI/633/2021
RADY MIEJSKIEJ W ELBLĄGU**

z dnia 2 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla miasta Elbląga na lata 2021-2026+”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372; poz.1834) oraz art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla miasta Elbląga na lata 2021-2026+”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Elbląg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

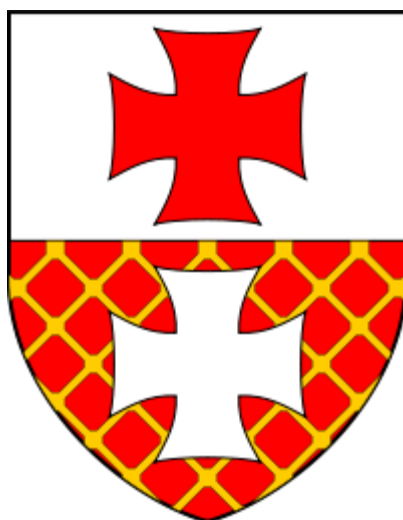
Przewodniczący Rady
Miejskiej w Elblągu

Antoni Czyżyk

Załącznik do Uchwały Nr XXI/633/2021

Rady Miejskiej w Elblągu

z dnia 2 grudnia 2021 roku

**„Program działań na rzecz osób
z niepełnosprawnościami dla miasta Elbląga na lata
2021- 2026+ ”**

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie.	2
II. Podstawy prawne opracowania Programu	4
III. Wizja i misja Programu.	5
IV. Niepełnosprawność w liczbach.....	6
V. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze tematyki osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Miasto Elbląg.....	8
VI. Najważniejsze wnioski z diagnozy potrzeb i problemów osób z niepełnosprawnościami...	16
VII. Założenia programu	18
VIII. Cele, działania, wskaźniki, instytucje i podmioty realizujące program.	19
IX. Zasady finansowania programu.	29
X. Zarządzanie programem, monitorowanie i ewaluacja	29
XI. Spis tabel	32

I. WPROWADZENIE

„Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla miasta Elbląga na lata 2021-2026+” został opracowany w oparciu o art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2021 r. poz. 573).

Ww. Program jest kontynuacją „Elbląskiego programu na rzecz równego statusu osób z niepełnosprawnościami i zapobiegania niepełnosprawnościom na lata 2012-2020” .

Praca nad Programem rozpoczęła się od etapu powołania Zespołu ds. opracowania programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla miasta Elbląga oraz diagnozy problemów i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w Elblągu, która została opracowana na zlecenie Prezydenta Miasta Elbląga przez wybrane w drodze otwartego konkursu stowarzyszenie tj.: Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Diagnoza została sporządzona na dzień 31 grudnia 2018 roku, na podstawie badań z uwzględnieniem następujących metod: analizy danych zastanych, badań ilościowych (badania ankietowe, próba celowa), badań jakościowych (wywiady indywidualne oraz wywiady grupowe).

Następnie opracowane zostały kolejne elementy programu. Proces partycypacyjnego wypracowania uzupełniany był poprzez:

- spotkania branżowe z przedstawicielami instytucji oraz placówek edukacyjnych, rehabilitacyjnych realizujących zadania w zakresie diagnozy oraz realizacji wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci tj.: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz samodzielny publiczny ośrodek rehabilitacyjno-terapeutyczny;
- spotkania konsultacyjne z osobami z niepełnosprawnościami oraz opiekunami osób z niepełnosprawnościami;
- konsultowanie projektu programu z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata: 2021-2026+ jest dokumentem wieloletnim, wskazującym kształt polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Miasta Elbląg. Ma on

na celu zdiagnozowanie i ocenę sytuacji osób z niepełnosprawnościami, określenie głównych założeń i celów, a także zdefiniowanie podmiotów podejmujących inicjatywę w tym zakresie. By osiągnąć możliwie najlepsze efekty działań istotne jest włączenie w realizację Programu szerokiego grona interesariuszy – instytucji, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się sprawami osób z niepełnosprawnościami.

Z uwagi na cele Programu ma on charakter horyzontalny dla wszystkich innych polityk samorządu Miasta Elbląga w związku z czym istotne jest dążenie do spójności dokumentów strategicznych i programowych w obszarach związanych z niepełnosprawnością.

Koordynatorem wdrażania Programu jest Urząd Miejski w Elblągu, Departament Zdrowia i Spraw Społecznych.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Podstawą prawną do opracowania Programu jest:

1. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku 13 grudnia 2006 roku;
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 poz.573);
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 poz. 1372);
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 poz. 1876 z późn.zm.);
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 poz.1057 z późn.zm.);
6. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 poz.1062 z późn. zm.).

Treść i postanowienia zawarte w *Programie* są spójne z najważniejszymi krajowymi i lokalnymi dokumentami, podejmującymi zagadnienia na temat osób z niepełnosprawnościami, tj.:

- 1) Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- 2) Strategią Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2030;
- 3) Wojewódzkim programem wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2026”;
- 4) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Elblągu 2020+;
- 5) Elbląskim Programem Usług Społecznych na lata 2021-2026.

III. WIZJA I MISJA PROGRAMU

WIZJA

Elblążanie z niepełnosprawnościami są dobrze wykształceni, aktywni zawodowo i społecznie, samodzielni oraz cieszą się dobrą jakością życia.

MISJA

- ✓ Sprawny, spójny i kompleksowy system na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- ✓ Godne życie osób z niepełnosprawnościami;
- ✓ Każda osoba z niepełnosprawnościami, która może pracować, pracuje;
- ✓ Wszystkie osoby z niepełnosprawnościami posiadają stały dostęp do adekwatnego wsparcia;
- ✓ Każde dziecko i młodzież ma odpowiednią do swoich możliwości ofertę edukacyjną.

IV. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W LICZBACH – dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu

Tabela 1: Liczba ogółem wydanych orzeczeń o niepełnosprawności za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku

Lp.	Stopień niepełnosprawności	2019	2020	do 30.06.2021
1.	Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	3080	2916	1500
2.	Orzeczenia o niepełnosprawności (do lat 16)	312	282	135
	RAZEM	3392	3198	1635

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu

Tabela 2: Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na wiek za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku

Lp.	Wiek	2019	2020	do 30.06.2021
1.	osoby poniżej 16 roku życia	312	282	135
2.	osoby od 16 do 25 roku życia	159	145	60
3.	osoby od 26 do 40 roku życia	279	316	144
4.	osoby od 41 do 60 roku życia	1 098	1 012	535
5.	osoby powyżej 60 roku życia	1 395	1 308	685

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu

Tabela 3: Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na stopień niepełnosprawności za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku

Lp.	Stopień niepełnosprawności	2019	2020	do 30.06.2021
1.	znaczny	778	629	330

2.	umiarkowany	1 322	1 420	623
3.	lekki	831	732	471

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu

Tabela 4: Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczyny niepełnosprawności za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku

Lp.	Symbole niepełnosprawności	2019	2020	do 30.06.2021
1.	01-U	22	28	7
2.	02-P	478	430	230
3.	03-L	122	110	61
4.	04-O	100	90	36
5.	05-R	697	745	362
6.	06-E	63	78	34
7.	07-S	438	447	235
8.	08-T	39	39	17
9.	09-M	19	22	18
10.	10-N	548	464	236
11.	11-I	405	328	187
12.	12-C	0	0	1

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu

Tabela 5: Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na płeć niepełnosprawności za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku

Lp.	Płeć	2019	2020	do 30.06.2021
1.	kobieta	1587	1482	751
2.	mężczyzna	1344	1299	673

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu

V. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze tematyki osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Miasto Elbląg.

Tabela 6: INSTYTUCJE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE ELBLĄGA realizujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Lp.	Instytucja	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Departament Zdrowia i Spraw Społecznych Urząd Miejski w Elblągu	ul. Kosynierów Gdynskich 42	55 239 30 23 e-mail: dziss@umelblag.pl
2.	Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych Urząd Miejski w Elblągu	ul. Kosynierów Gdynskich 42	55 239 31 59 e-mail: kazimierz.falkiewicz@umelblag.pl
3.	Koordinator ds. dostępności Urząd Miejski w Elblągu	ul. Kosynierów Gdynskich 42	55 239 30 29 e-mail: anna.zawisza@umelblag.pl
4.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych	ul. Winna 9	55 625 61 00 e-mail: ecus@ecus.pl
5.	Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu	ul. Saperów 24	55 237 67 00 e-mail: olel@praca.gov.pl

Tabela 7: PLACÓWKI EDUKACYJNE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE ELBLĄGA realizujące zadania z zakresu diagnostyki oraz edukacji osób z niepełnosprawnościami

Lp.	Placówka edukacyjna	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 1	ul. Słoneczna 14	55 625 82 30 e-mail: ppp1@elblag.eu

2.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 2	ul. Kosynierów Gdynskich 30	55 625 82 51 e-mail: ppp2@elblag.eu
3.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1	ul. Kopernika 27	55 625 83 41 e-mail: sosw1@elblag.eu
4.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2	ul. Polna 8a	55 625 84 01 e-mail: sosw2@elblag.eu
5.	Przedszkole Nr 15 – oddziały integracyjne	ul. Starowiejska 24	55 625 80 90 e-mail: przedszkole15@elblag.eu
6.	Przedszkole nr 19 – oddziały integracyjne	ul. Ślusarska 8	55 625 81 20 e-mail: przedszkole19@elblag.eu
7.	Szkoła Podstawowa Nr 1 – oddziały integracyjne	ul. Daszyńskiego 1	55 625 84 60 e-mail: sp1@elblag.eu
8.	Szkoła Podstawowa Nr 6 – oddziały integracyjne	ul. Piłsudskiego 4	55 625 85 01 e-mail: sp6@elblag.eu
9.	Szkoła Podstawowa Nr 8 – oddziały integracyjne	ul. Szańcowa 2	55 625 85 21 e-mail: sp8@elblag.eu
10.	Szkoła Podstawowa Nr 14 – oddziały integracyjne	ul. Mielczarskiego 45	55 625 85 80 e-mail: sp14@elblag.eu
11.	Szkoła Podstawowa Nr 23 – oddziały integracyjne	ul. Słoneczna 14	55 625 87 01 e-mail: sp23@elblag.eu
12.	Szkoła Podstawowa Nr 25 – oddziały integracyjne	ul. Wyżynna 3	55 625 87 21 e-mail: sp25@elblag.eu

13.	IV Liceum Ogólnokształcące – oddziały integracyjne	ul. Sienkiewicza 4	55 625 89 40 e-mail: 4lo@elblag.eu
14.	Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy przy Polskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną	ul. Szarych Szeregów 32 ul. Saperów 14d	55 232 38 16 e-mail: zk.elblag@psoni.org.pl
15.	Niepubliczne Przedszkole Specjalne przy Polskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną	ul. Szarych Szeregów 32	55 232 38 16 e-mail: zk.elblag@psoni.org.pl
16.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna przy Polskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną	ul. Szarych Szeregów 32	55 232 38 16 e-mail: zk.elblag@psoni.org.pl
17.	Niepubliczna Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy przy Polskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną	ul. Szarych Szeregów 32	55 232 38 16 e-mail: zk.elblag@psoni.org.pl

Tabela 8: WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Lp.	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób	ul. 1 Maja 1	55 233 75 93 e-mail: zk.elblag@psoni.org.pl

	z Niepełnosprawnością Intelktualną		
2.	Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Tacy Sami”	ul. Beniowskiego 68	55 641 04 74 e-mail: beniowskiego@wp.pl
3.	Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Fundacji Matki Teresy z Kalkuty	ul. Saperów 14f	55 643 96 00 e-mail: wzpracownia@op.pl

Tabela 9: ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Lp.	ZAZ	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Zakład Aktywności Zawodowej	ul. Rawska 3 (biuro, Pracownia Wydawniczo – Reklamowa) ul. Winna 9 Jadłodajnia "Elblążanka"	55 233 81 18 e-mail: zaz.elblag@interia.pl

Tabela 10: PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE ELBLĄGA dla osób z niepełnosprawnościami z zaburzeniami psychicznymi

Lp.	Środowiskowe Domy Samopomocy	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Środowiskowy Dom Samopomocy	Lokalizacja w trzech budynkach: ul. Zamkowa 16A ul. Traugutta 38 ul. Podgórna 1	55 625 61 60 e-mail: sekretariat@sds.elblag.pl 55 643 59 30 e-mail: sds2elblag@o2.pl 55 625 61 90 e-mail: sds_podgorna@onet.pl

2.	Środowiskowy Dom Samopomocy przy Polskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną	ul. Saperów 14d	55 233 75 93 e-mail: zk.elblag@psoni.org.pl
3.	Środowiskowy Dom Samopomocy działający przy Elbląskim Stowarzyszeniu im. św. Łazarza „Lazarus”	ul. Skrzydlata 15	507 116 498 e-mail: sdslazarus.kierownik@wp.pl

Tabela 11: PLACÓWKI CAŁODOBOWE- DOME POMOCY SPOŁECZNEJ FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE ELBLĄGA dla osób z niepełnosprawnościami

Lp.	Dom pomocy społecznej	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Dom Pomocy Społecznej „Niezapominajka” - dla osób dorosłych, starszych i przewlekle chorych somatycznie	ul. Toruńska 17	55 625 62 60 e-mail: sekretariat@dpsniezapominajka.elblag.pl
2.	Dom Pomocy Społecznej - dla dorosłych, niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Pułaskiego 1c	55 625 61 86 e-mail: administracja@dpspulaskiego.elblag.pl
3.	Dom Pomocy Społecznej - dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Bema 8	55 611 08 18 e-mail: dpsdladzieci@wp.pl
4.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Kasprzaka	55 235 69 20 e-mail: dpselblag10@onet.pl

	- dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej		
--	---	--	--

Tabela 12: ORGAZNIZACJE POZARZĄDOWE FUNCJONUJĄCE NA TERENIE ELBLĄGA działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Lp.	Organizacje pozarządowe	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną	ul. 1 Maja 1	55 233 75 93 e-mail: zk.elblag@psoni.org.pl
2.	Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych	ul. Hetmańska 28	55 232 69 35 e-mail: erkon@softel.elblag.pl
3.	Elbląskie Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej LAZARUS	ul. Skrzydlata 15	55 642 70 05 e-mail: lazaruselblag@poczta.onet.pl
4.	Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych	ul. Związku Jaszczurczego 17	55 236 27 16 e-mail: eswip@eswip.pl
5.	Polski Związek Niewidomych Koło w Elblągu	ul. Traugutta 38	55 233 71 64 e-mail: pzn.elblag@wp.pl
6.	Uniwersytet III Wieku i Osób Niepełnosprawnych	ul. Rzeźnicka 14 b-c	55 648 69 35 e-mail: utwion.elblag@wp.pl
7.	Elbląskie Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci z Wadą Słuchu	ul. Mielczarskiego 45	55 232 74 41 e-mail: brak

8.	Stowarzyszenie Integracyjne Głuchych i Niedosłyszących SIGN	ul. Związku Jaszczurczego 17	696 623 934 e-mail: sign.elblag@wp.pl
9.	Integracyjny Klub Sportowy ATAK	ul. Robotnicza 68	55 642 42 55 e-mail: iksatak@interia.pl
10.	Regionalne Centrum Wolontariatu	ul. Związku Jaszczurczego 17	55 235 18 85 e-mail: wolontariat@centrumelblag.pl
11.	Elbląskie Stowarzyszenie Amazonek	ul. Związku Jaszczurczego 17	665 922 525 e-mail: brak
12.	Elbląskie Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Osobom Chorym Psychicznie Ich Rodzin i Opiekunów „Pro-Familia”	ul. Zamkowa 16A	55 625 61 63 e-mail: pro_familia@vp.pl
13.	Klub Sportowy Niewidomych i Słabowidzących ELCROSS	ul. Traugutta 38	55 233 71 64 e-mail: brak
14.	Fundacja Końskie Zdrowie	ul. Okólnik 4	888 767 651 e-mail: fkz@elblag.com.pl
15.	Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną „Drugi Dom”	ul. Chopina 30	504 095 262 e-mail: stowarzyszenie@drugidom.org.pl
16.	Stowarzyszenie „Tacy sami”	ul. Beniowskiego 68	55 641 04 74 e-mail: beniowskiego@wp.pl
17.	Fundacja Pomocy Dzieciom	ul. Saperów 14f	55 643 96 00

	Niepełnosprawnym Matki Teresy z Kalkuty		e-mail: wzpracownia@op.pl
18.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Sprawniejsi”	ul. Pułaskiego 2	608 343 113 e-mail: sprawniejsi@wp.pl
19.	Elbląskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera i Innymi Zaburzeniami Psychicznymi	ul. Podgórna 1	55 625 61 90 e-mail: alzheimer4@wp.pl
20.	Fundacja Elbląg	ul. Związku Jaszczurczego 17	55 236 98 88 e-mail: biuro@fundacja.elblag.pl

Tabela 13: SAMODZIELNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ świadczący rehabilitację, terapię, wsparcie logopedyczne, psychologiczne, wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci, młodzieży z niepełnosprawnościami

Lp.	SPZOZ	Adres: 82-300 Elbląg	Nr telefonu, e-mail
1.	Samodzielny Publiczny Ośrodek Rehabilitacyjno – Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu	ul. Królewiecka 2	55 236 24 11 e-mail: sport_elblag@pro.onet.pl

VI. NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI Z DIAGNOZY POTRZEB I PROBLEMÓW OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

1) Istotną rolę w procesie wspomagania rozwoju dziecka pełni etap diagnozy oraz dostęp do informacji i doradztwa w kontekście możliwości korzystania z różnych form wsparcia;

2) Z badań wynika, że zapotrzebowanie na usługi świadczone przez środowiskowe domy samopomocy w kolejnych latach będzie wzrastać wraz ze wzrostem zaburzeń psychicznych wśród osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza niepełnosprawnościami sprzężonymi;

3) Największą potrzebą, o najmniejszym stopniu zaspokojenia, jest zapewnienie mieszkań dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkań wspomaganych i treningowych;

4) W systemie wsparcia osób z niepełnosprawnościami, częstą luką jest – na etapie przygotowania do zatrudnienia/edukacji zawodowej (w różnych formach) - współpraca pomiędzy przyszłymi pracodawcami, a szkołami branżowymi oraz warsztatami terapii zajęciowej. Zidentyfikowano deficyt zawodów – w tym wśród osób z niepełnosprawnościami, co wyznacza kierunek branżowej współpracy międzysektorowej (edukacji, przygotowania zawodowego, zatrudnienia, w tym zatrudnienia wspomagane) oraz informacji i doradztwa w zakresie uprawnień i świadczeń w momencie zmian statusu na rynku pracy w celu wzrostu aktywności zawodowej;

5) Najważniejszym wyzwaniem dla systemu wsparcia jest poprawa przepływu informacji dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów we wszystkich zakresach wsparcia. Obecnie informacja udzielana jest fragmentarycznie, nie obejmuje całościowej oferty wsparcia. Podobnie fragmentarycznie działa system wsparcia w odniesieniu do poszczególnych obszarów: edukacji, pomocy społecznej, zdrowia itp. Badanie zidentyfikowało różne systemy wsparcia, z czego najwięcej usług realizowanych jest w obszarach: edukacja, zdrowie, pomoc społeczna oraz rynek pracy. Równie

ważne jest doradztwo czy poradnictwo w zakresie możliwości korzystania ze wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny;

6) Analogicznie do przepływu informacji skierowanej na „zewnątrz” tj. do odbiorców, czyli osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, tak również priorytetową i niezaspokajaną potrzebą jest koordynacja, przepływ informacji i wymiany wiedzy w ramach samego systemu wsparcia tj. pomiędzy instytucjami i podmiotami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami. Owa koordynacja oznacza integrowanie i lepszą współpracę podmiotów działających w systemie wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, wypracowywanie wspólnych rozwiązań, tak, aby tworzyć spójne i kompleksowe wsparcie dla osób dotkniętych niepełnosprawnością oraz ich opiekunów. Zasadnym jest organizowanie cyklicznych spotkań branżowych mających m.in. na celu międzyinstytucjonalną wymianę wiedzy i doświadczeń;

7) Wśród najważniejszych potrzeb opiekunów osoby z niepełnosprawnościami wymagającej opieki przy codziennych czynnościach, pojawia się potrzeba opieki wytchnieniowej, w tym szeroko rozumianej, jako możliwość krótkoterminowego pobytu całodobowego osoby z niepełnosprawnościami oraz wsparcia psychologicznego i zdrowotnego (w tym możliwość rehabilitacji i wypoczynku opiekunów). Opiekunowie z reguły nie podejmują aktywności zawodowej. Wyłączenie zawodowe opiekunów osób z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym często powoduje także ich wyłączenie z aktywności społecznej i publicznej. Opiekunowie sygnalizują chęć częstszego korzystania z oferty kulturalnej czy zajęć rekreacyjnych, turystycznych itp. Warto rozważać potrzeby udziału w życiu społecznym i publicznym opiekunów przy połączeniu z opieką wytchnieniową w formie usług opiekuńczych, tak aby stworzyć efekt synergii wsparcia dla opiekunów;

8) Oprócz niepełnosprawności długoterminowej istnieje również zjawisko niepełnosprawności okresowej po zdarzeniu losowym, uniemożliwiający szybki powrót do aktywności np. po wypadku;

9) Istnieje również grupa osób, które wymagają opieki i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie mają jeszcze lub są w trakcie ustalania stopnia niepełnosprawności;

10) Zwiększa się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych świadczonych nie tylko w ramach zadań pomocy społecznej, ale także w ramach projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, firmy prywatne i instytucje;

11) Istnieje zapotrzebowanie na asystenta osoby z niepełnosprawnościami w tym asystenta osoby głuchoniemej, na transport osób z niepełnosprawnościami, wsparcie osób z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania poprzez mobilne usługi pielęgnacyjne, gospodarcze, porządkowe itp.;

12) Wśród osób z niepełnosprawnościami istnieje bardzo silna potrzeba relacji, potrzeba akceptacji ze strony otoczenia, potrzeba zaakceptowania siebie, swojej niepełnosprawności lub choroby, wewnętrznego pogodzenia się z sytuacją, losem, poruszanie się i transport, praca zawodowa, potrzeby socjalne, bezpieczeństwo. Działania, które należy podjąć, to takie, które zmierzają do zmiany światopoglądu i zwalczania stereotypów na temat osób z niepełnosprawnościami;

13) Zidentyfikowano potrzeby związane z dostępnością architektoniczną i komunikacyjną w przestrzeni publicznej.

VII. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Elbląski program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami obejmuje swoim zainteresowaniem:

- 1) Osoby z niepełnosprawnościami – bezpośredni odbiorcy działań programu. Są to osoby z niepełnosprawnościami biologicznymi niezależnie od potwierdzenia formalnego statusu niepełnosprawności. W odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami pod uwagę wzięte

zostały aspekty rehabilitacji i leczenia, edukacji, aktywności zawodowej, opieki i mieszkalnictwa oraz informacji i doradztwa.

- 2) Opiekunowie, rodzice osób z niepełnosprawnościami – bezpośredni odbiorcy działań programu, dla których uwzględniono działania z zakresu aktywności społecznej i zawodowej oraz wsparcie w sprawowaniu opieki nad osobą zależną. Istotne aspekty, które były brane pod uwagę dotyczą opieki wytchnieniowej, pomocy psychologicznej dostępu do wiedzy, informacji oraz poradnictwa.
- 3) System wsparcia osób z niepełnosprawnościami - pośredni odbiorcy programu to instytucje i podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W tym zakresie pryzmatem była koordynacja, informacja, rozwój kapitału ludzkiego oraz współpraca dla wykorzystania potencjału systemu.
- 4) Społeczeństwo - pośredni odbiorcy programu to mieszkańcy, którzy nie są osobami z niepełnosprawnościami - w zakresie postaw społecznych, integracji oraz profilaktyki.

VIII. CELE, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI, INSTYTUCJE I PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

Cele główne:

- ✓ Ułatwienie dostępu do usług w zakresie zapobiegania niepełnosprawności oraz ograniczania jej skutków;
- ✓ Poprawa zapewniania dostępności i tworzenie warunków do aktywnego udziału osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w życiu społecznym i zawodowym.

Tabela: 14 CELE, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI, INSTYTUCJE I PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

Lp.	Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Wsparcie rodziców/opiekunów dziecka nowonarodzonego zagrożonego niepełnosprawnością/niepełnosprawne go we wczesnym etapie jego rozwoju	Promowanie wczesnej interwencji oraz wczesnego wspomagania rozwoju dzieci zagrożonych niepełnosprawnością	DZiSS	Liczba dzieci zagrożonych niepełnosprawnością oraz z niepełnosprawnościami objętych pomocą w danym roku
		Edukacja przedstawicieli POZ w zakresie wczesnej interwencji oraz wczesnego wspomagania rozwoju u dzieci oraz wczesnej interwencji	Samodzielny Publiczny Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży	Liczba spotkań z przedstawicielami POZ Liczba lekarzy biorących udział w spotkaniach
2.	Wzrost działań profilaktycznych w tym w zakresie zdrowia psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zapotrzebowania i sytuacji związanej z konsekwencjami okresu pandemii	Wdrażanie i realizacja programów, projektów, inicjatyw w tym w obszarze zdrowia psychicznego	DZiSS DE Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	Liczba działań profilaktycznych Liczba osób korzystających z działań

3.	Wspieranie edukacji ustawicznej osób z niepełnosprawnościami/utrzymanie ciągłości edukacji do momentu zatrudnienia	Bieżąca modyfikacja ofert szkół kształcących osoby z niepełnosprawnościami do potrzeb rynku pracy	DE SOSW nr1	Liczba absolwentów z niepełnosprawnościami podejmująca zatrudnienie na rynku pracy
4.	Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami	Działania na rzecz wzrostu liczby miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami w tym rozwój zatrudnienia wspomaganego oraz tworzenie przedsiębiorstw społecznych i przyjaznych miejsc pracy	Organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej	Liczba nowoutworzonych miejsc pracy
		Działania na rzecz wzrostu świadomości potencjalnych pracodawców dot. zatrudnienia osoby z niepełnosprawnościami	PUP	Liczba spotkań/wydarzeń/kontaktów
		Działania na rzecz zapewnienia dostępu osobom z niepełnosprawnościami do szkoleń, staży i pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego	PUP	Liczba osób z niepełnosprawnościami skierowanych na szkolenie, staż i do zatrudnienia oraz korzystających z usług poradnictwa zawodowego

5.	Zwiększenie dostępności do usług świadczonych przez placówki wsparcia dziennego	Działania na rzecz tworzenia dziennych form pobytu i wsparcia Działania na rzecz wzrostu liczby miejsc w środowiskowych domach samopomocy	DZiSS	Liczba uruchomionych miejsc
6.	Tworzenie warunków mieszkaniowych do samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami	Działania na rzecz wzrostu liczby mieszkań dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, mieszkań chronionych oraz wspomaganych	DZiSS DGNiG/ZBK	Liczba mieszkań chronionych Liczba mieszkań dostosowanych architektonicznie i technicznie Liczba osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących mieszkania chronione
		Likwidacja barier architektonicznych, technicznych w miejscu zamieszkania	ECUS	Liczba mieszkań dostosowanych architektonicznie i technicznie
7.	Zwiększenie możliwości dostępu osobom z niepełnosprawnościami i ich najbliższemu otoczeniu do kompleksowej wiedzy o prawach, przywilejach, usługach, formach pomocy, placówkach edukacyjnych, podmiotach wspierających, placówkach służby zdrowia	Utworzenie i prowadzenie przyjaznej dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów elektronicznej platformy informacyjnej	DZiSS/PPON	Liczba odsłon strony
		Utworzenie i prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjno-doradczego dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	DZiSS/PPON	Liczba osób które skorzystały z punktu w danym roku

		Opracowanie, wydawnictwo i dystrybucja informatora/poradnika dla osób z niepełnosprawnościami o dostępnych w mieście Elblągu formach wsparcia (wraz z mapą przestrzenną)	DZiSS/PPON	Nakład egzemplarzy w tym: rozdystrybuowanych informatorów/poradników
		Działania na rzecz rozwoju potencjału systemu wsparcia poprzez międzyinstytucjonalną wymianę wiedzy i doświadczeń – spotkania branżowe	PPON	Liczba spotkań branżowych
8.	Poprawa postaw społecznych mieszkańców Elbląga na rzecz akceptacji i pomocy osobom z niepełnosprawnościami	Organizacja lokalnych programów i kampanii na rzecz tolerancji i zrozumienia potrzeb osób z niepełnosprawnościami	DZiSS DPKiT DSiR Organizacje pozarządowe	Liczba kampanii Liczba programów
		Organizacja lokalnych programów i kampanii na rzecz aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnościami	Organizacje pozarządowe	Liczba kampanii Liczba programów
		Działania na rzecz wzrostu integracji społecznej	DZiSS DPKiT	Liczba wydarzeń – liczba upowszechnionych praktyk

			DSiR Organizacje pozarządowe	
9.	Zwiększenie dostępu oraz bezpieczeństwa korzystania z komunikacji publicznej osób z niepełnosprawnościami	Działania na rzecz wzrostu dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami środków komunikacji zbiorowej	DGM	Liczba przystosowanych środków komunikacji miejskiej zbiorowej
		Działania na rzecz wzrostu świadomości kierowców komunikacji zbiorowej w zakresie przewozu osób z niepełnosprawnościami	DZiSS PPON	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba osób przeszkolonych
10.	Wzrost kapitału ludzkiego wśród kadry podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i umiejętności kadr	Podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami	Liczba osób, które podniosły kwalifikacje
11.	Zwiększenie dostępu do usług społecznych na rzecz samodzielności oraz niezależności osób z niepełnosprawnościami	Rozwój usług asystenta osoby z niepełnosprawnościami w tym asystenta osoby głuchoniemej	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 – 2026	Liczba osób korzystających z usług asystenckich

			Organizacje pozarządowe	
		Rozwój wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnościami	Regionalne Centrum Wolontariatu	Liczba wolontariuszy udzielających wsparcia Liczba osób korzystających z wolontariatu
		Działania na rzecz wzrostu dostępności usług tłumacza migowego	DZiSS	Liczba wykonanych usług Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usługi tłumacza migowego
		Usługi transportowe w celach zdrowotnych, aktywizujących oraz zaspokajania podstawowych potrzeb osób z niepełnosprawnościami	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 – 2026 Organizacje pozarządowe	Liczba wykonanych zleceń Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług transportowych

	Mobilne usługi pielęgnacyjne	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 - 2026	Liczba wykonanych usług Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług pielęgnacyjnych
	Mobilne usługi lekarza, pielęgniarzki oraz psychologa	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 - 2026	Liczba wykonanych usług Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług
	Usługi remontowo-porządkowe	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 - 2026	Liczba wykonanych usług Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług remontowo-porządkowych
	Usługi interwencyjno-opiekuńcze świadczone w domu w szczególności po leczeniu szpitalnym oraz po wypadkach	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 - 2026 Organizacje pozarządowe	Liczba wykonanych usług Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług interwencyjno-opiekuńczych

		Rozwój środowiskowych form wsparcia i zabezpieczenia w środowisku lokalnym przyszłości osób z niepełnosprawnościami w oparciu o metodę "Kręgów wsparcia"	PSONI	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem metodą „Kręgów wsparcia”
		Kompleksowa usługa wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 – 2026 Organizacje pozarządowe	Liczba wykonanych usług Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego
12.	Wzrost działań aktywizujących oraz wspierających aktywność zawodową/kulturalną/społeczną opiekunów osób z niepełnosprawnościami	Organizowanie wsparcia w postaci opieki wytchnieniowej	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 - 2026 DZiSS (miejsce opieki np.: Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne) Organizacje pozarządowe	Liczba opiekunów osób z niepełnosprawnościami korzystających z wsparcia w ramach opieki wytchnieniowej

		Edukacja praktyczna opiekunów faktycznych w zakresie bezpiecznej pielęgnacji i opieki nad osobą niesamodzielną	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 - 2026	Liczba spotkań z opiekunami Liczba wyedukowanych opiekunów osób z niepełnosprawnościami
		Wsparcie opiekunów faktycznych oraz osób niesamodzielnych przez psychologa	ECUS w zakresie określonym w Elbląskim Programie Usług Społecznych na lata 2021 - 2026 Organizacje pozarządowe	Liczba opiekunów osób z niepełnosprawnościami korzystających z wsparcia
		Doradztwo/konsultacje/szkoleniowe spotkania wspierające opiekunów/rodziców dzieci z niepełnosprawnościami	SOSW nr 2 PSONI	Liczba uczestników Liczba konsultacji Liczba szkoleń
13.	Wzrost dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej oraz dostępności cyfrowej	Przygotowanie/wdrażanie/monitorowanie planu działań na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom z niepełnosprawnościami w obszarach: architektonicznym, informacyjno-komunikacyjnym oraz cyfrowym w budynkach użyteczności publicznej należących do Gminy Miasta Elbląg	Koordynator ds. dostępności	Liczba przeprowadzonych audytów architektonicznych Liczba przeprowadzonych audytów informacyjno-komunikacyjnych Liczba przeprowadzonych audytów cyfrowych Liczba obiektów i przestrzeni przystosowanych do rozwiązań przyjaznych dla osób z niepełnosprawnościami

IX. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się, że niniejszy program będzie finansowany w różnych formach, z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania, dlatego zakres realizacji działań programowych w poszczególnych latach uzależnia się od wielkości środków finansowych Gminy Miasta Elbląg na prawach powiatu, a także środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Ponadto uprawnione jednostki i organizacje aplikować będą o środki finansowe zewnętrzne unijne na realizację zaplanowanych w niniejszym programie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

X. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM, MONITOROWANIE I EWALUACJA

Wszystkie założone w Programie cele i działania będą podejmowane w okresie, na jaki Program został utworzony tj.: w latach 2021-2026+.

Zarządzanie:

Programem zarządzać będzie Zespół koordynujący realizację Programu, powołany przez Prezydenta Miasta Elbląg. Zespół ten składać się będzie z kluczowych partnerów związanych swoją działalnością z tematyką osób z niepełnosprawnościami tj.: samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się sprawami osób z niepełnosprawnościami. Za koordynowanie prac ww. Zespołu odpowiada Departament Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu.

Spotkania Zespołu odbywać się będą co najmniej raz w roku celem:

- wymiany informacji oraz doświadczeń,
- przeprowadzenia bieżącego monitorowania działań ujętych w Programie,
- przeprowadzenia ewaluacji częściowej (raz w roku),

- ustalenia potrzeb finansowych na dalszą realizację niniejszego Programu,

Monitorowanie:

Program będzie monitorowany raz w ciągu roku w celu sprawdzenia realizacji działań ujętych w Programie.

Analiza danych na temat postępów realizacji programu pozwoli na rejestrację bezpośrednich rezultatów prowadzonych działań oraz na zweryfikowanie tempa i kierunku realizacji założonych celów programowych.

Ewaluacja:

Dla zbadania efektów programu, w trakcie jego realizacji tj.: w połowie okresu realizacji programu oraz po jego zakończeniu przeprowadzona zostanie ewaluacja pod kątem następujących kryteriów:

- 1) adekwatności – stopień dostosowania programu do potrzeb osób, które zostały nim objęte,
- 2) użyteczności – stopień przydatności programu dla odbiorców,
- 3) skuteczności – stopień osiągnięcia zaplanowanych celów,
- 4) efektywności – sprawność działań podejmowanych w toku realizacji programu,
- 5) oddziaływania – stopień, w jakim korzyści odniesione przez uczestników programu miały szerszy wpływ na ich otoczenie,
- 6) trwałości – utrzymanie efektów oddziaływania programu.

Do badań ewaluacyjnych wykorzystane zostaną techniki ilościowe, np. badanie trendów na podstawie danych statystycznych oraz techniki jakościowe, np. ankiety.

Ewaluacja całego programu realizowana będzie m. in. przy wykorzystaniu materiałów sprawozdawczych i ewaluacyjnych z realizacji poszczególnych działań, w tym z realizowanych ze środków zewnętrznych.

Ewaluacja programu polegała będzie na sprawdzeniu, w jakim stopniu wskazane w nim kierunki działania zostały zrealizowane. Po przeprowadzeniu analizy zebranych danych, uzyskane informacje posłużą do dalszego planowania i modyfikacji programu.

Ewaluacja programu ma znaczenie zarówno dla realizujących go podmiotów, które sprawdzają w ten sposób efektywność swoich działań i skuteczność przyjętych założeń, jak i dla sponsorów (budżetowych i pozabudżetowych), którzy oczekują informacji o sposobie wydatkowania środków.

XI. SPIS TABEL

Tabela 1: Liczba ogółem wydanych orzeczeń o niepełnosprawności za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku	6
Tabela 2: Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na wiek za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku	6
Tabela 3: Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na stopień niepełnosprawności za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku	6
Tabela 4: Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczyny niepełnosprawności za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku	7
Tabela 5: Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na płeć niepełnosprawności za okres 2019, 2020 oraz na dzień 30.06.2021 roku.....	7
Tabela 6: Instytucje funkcjonujące na terenie Elbląga realizujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami	8
Tabela 7: Placówki edukacyjne funkcjonujące na terenie Elbląga realizujące zadania z zakresu diagnostyki oraz edukacji osób z niepełnosprawnościami.....	8
Tabela 8: Warsztaty Terapii Zajęciowej	10
Tabela 9: Zakład Aktywności Zawodowej	11
Tabela 10: Placówki wsparcia dziennego funkcjonujące na terenie Elbląga dla osób z niepełnosprawnościami z zaburzeniami psychicznymi	11
Tabela 11: Placówki całodobowe- domy pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Elbląga dla osób z niepełnosprawnościami.....	12
Tabela 12: Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Elbląga działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami.....	13
Tabela 13: Samodzielny zakład opieki zdrowotnej świadczący rehabilitację, terapię, wsparcie logopedyczne, psychologiczne, wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci, młodzieży z niepełnosprawnościami	15
Tabela 14: Cele, działania, wskaźniki, instytucje i podmioty realizujące program.....	20